

Lodsejerdialog i praksis

Målgruppe: nye medarbejdere i kommunerne

Baseret på webinar med Jacob Pilgaard, Nyborg Kommune, 27.marts 2026

Grundtanken: Frivillighedens vej

Udtagning og omlægning lykkes kun, når lodsejeren oplever frivillighed, respekt og et fælles formål. Ifølge Jacob Pilgaard er relationen altid vigtigere end selve projektet i starten. Du kommer ikke som myndighed, men som samarbejdspartner, og din personlighed og nysgerrighed er dine stærkeste værktøjer.

Før du tager af sted: Forberedelse

Det vigtigste forberedelsesarbejde sker før, du overhovedet kører hjemmefra. Kend lokalområdet og omlægningsplanen, forstå lodsejers hverdag, og mød op i tøj og tone, der passer til landbruget – ikke et kontor. Start roligt, tal om sæson, vej, drift og det, der rører sig i landbruget. Det er vigtigt at få en fornemmelse af, hvem I er for hinanden – og hvor den enkelte landmand står, f.eks. om der er tale om en nyetableret bedrift, en veletableret virksomhed eller et kommende generationsskifte.

Forberedelse til første møde med lodsejeren

VIRKER	VIRKER IKKE
+ Gummistøvler på Ikke gummisko eller fine sko	÷ Kontor- og projektøj
+ Tjek landbrugstypen Bedriftstype, arealer, driftsform	÷ Kør ud uden at kende gården
+ Planlæg parkering Parker ikke midt i gårdspladsen	÷ Bloker adgang til fjøs/lastbil
+ Notesbog klar Spørgsmål til lodsejers sæson og hverdag	÷ Projektplan i hånden fra start
+ Start i køkkenet "Hvordan ser sæsonen ud?"	
+ Lyt 80% / Tal 20% I de første 15 min.	

Skab relation – ikke projekt

Det første møde handler om at lære mennesket og stedet at kende. Spørg ind til historien om jorden, virksomhedens situation og de bekymringer eller muligheder lodsejeren selv ser. Undgå teknisk sprog, da det kan skabe distance. Tag gerne en tur i marken. Ofte viser det sig, at dræn og terræn ser anderledes ud i virkeligheden end på kortet – og det kan ændre, hvad der overhovedet giver mening at arbejde videre med. Fokus er ikke at “sælge” et projekt, men at finde frem til et fælles projekt. Det skal give mening for lodsejeren.

Hvad virker i dialogen?

Nøgleordene er øjenhøjde, tålmodighed og gennemsigtighed. Der skal være en fælles forståelse for projektet, da alle bringer vigtig viden til bordet. Teknokratsprog, antagelser og lange pauser uden tilbagemelding virker ikke. Lodsejerne har en forventning til projektet og at der sker noget. Derfor er det vigtigt at følge op og holde dialogen i gang.

Gode råd til lodsejer-samtaler

VIRKER	VIRKER IKKE
+ Mød i øjenhøjde Tal vej, sædskifte, gylle først	÷ Teknokratsprog "Kvælstof reduktion pr. ha"
+ Kortlæg bekymringer Generationdsskifte, økonomi, tid	÷ Antagelser "De siger bare ja"
+ Flere møder ved dialog Tålmodig med skeptikere	÷ Forlad dig på 1 møde
+ Lokalte rådgivere Landbrugsrådgiver eller nabo	÷ Kun kommunernes folk
+ Gennemsigtighed "Her er hvad vi kan – hvad kan i?"	÷ Love uden sikkerhed
+ Følg op Ring igen ugen efter	÷ Send kun brev el. mail

Når projekterne trækker ud

Nogle projekter er mere komplicerede: mange lodsejere, ventetid på erstatningsjord eller forskellige interesser i området. Her er det vigtigt at være realistisk og holde dialogen åben – også når der ikke er hurtige svar. Nogle lodsejere siger nej og det er en del af frivilligheden. Det vigtigste er, at forløbet opleves ordentligt og uden pres. Jacob fremhæver, at mange muligheder opstår, når kommunen selv kører ud og tager dialogen. Samarbejdet med udtagningskonsulenter er centralt, fordi de kan være med til at skabe tryghed og oversætte projektet til en hverdag, lodsejeren kan se sig selv i.

Det kan også hjælpe at have overblik over, hvad der er – og kan blive – sat til salg i området. Det gør det lettere at se, hvor projekter realistisk kan lykkes. På denne måde kan man både få en idé om hvor fremtidige projekter kan understøttes, og hvor man eventuelt kan henvende sig for at finde det, der kan få løst et projekt så effektivt som muligt.

Til nye medarbejdere

Start småt med de overskuelige projekter f.eks. minivådområder og fast-track projekter. Følg erfarne kolleger og bed om håndholdt oplæring. Der er mange regler, detaljer og hensyn at få styr på. Brug derfor tid på at forstå detaljerne, lovgivning og landbrugskultur. Den gode forståelse er grundlaget for et vellykket projekt. Jacob understreger, at gode relationer er en vigtig byggesten, men at det er vigtigt at forstå, at relationer tager tid at bygge. Når tilliden er der, bliver projekterne langt nemmere at løfte, fordi man løfter dem sammen med lodsejeren og udtagningskonsulenter.

Anbefalinger

Bog: Ude for uden, Niels Krause Kjær (2025)

Interview: [Niels Krause Kjær, min far fik en hård skæbne som landmand](#)

Jacob Pilgaard anbefaler denne bog og interview, da de giver et klart indblik i den opgave, kommunerne står med – og i den kultur, det er vigtigt at forstå i lodsejerdialogen.

Derudover anbefales podcasten *"På vej mod et grønt Danmark"*, hvor der er et afsnit, hvor Jacob Pilgaard sammen med Birgit Hansen fra KL taler om, hvad der netop ligger i denne lodsejer dialog.